

Бас, унга каромат тожи кийдирилади.

Сўнгра у яна:

«Эй Роббим! Унга зиёда қил» дейди.

Шунда унга каромат сарпоси кийдирилади.

Сўнгра у яна:

«Эй Роббим! Ундан рози бўл» дейди.

Бас, У Зот ундан рози бўлади.

Сўнгра унга:

«Қироат қил ва кўтарилавер. (Сенга) ҳар бир оят учун бир ҳасана зиёда қилинади», дейилади».

Термизий саҳиҳ санад ила ривоят қилганлар.

Ушбу ҳадиси шарифда бошқа ҳадиси шарифларда айтилган Қуръони Каримнинг ўзини ўқиган қорига шафоат қилишининг тафсилотларидан бири баён қилинмоқда.

Ҳа, Қуръони Карим қиёмат куни ўз қорисига каромат тожи кийдирилишига, каромат сарпоси кийдирилишига, Аллоҳ таолонинг ундан рози бўлишига ва жаннат мартабаларида кўтарилишга ёрдам берар экан.

Шунинг учун ҳам Қуръони Каримни иложи борича кўпроқ ўқишга, кўпроқ ёд олишга, кўпроқ ўрганишга ва унга кўпроқ амал қилишга ҳаракат қилмоқ лозим.

هُوَ وَوَضَّيْةَ مَا يَفْعَلُ أَوْ سَبَّ لُحَيْفِ فَمَبَلَمَعًا وَنَارُ قُلُوبِ أَرْقُومَ: دُوَادِ يَبَّالِ وَ
لَمَعِ يَدَّابُ مُمْكَنَ ظَامَ فَمُكِّي فَنَ كَوَّلَ أَيْ نَدَلَاتِ وَبِي فِ سَمَّ شَلَّ وَوَضَّ نَمُّ نَسْحَ
أَدَوَبِ

Абу Довуднинг ривоятида:

«Ким Қуръонни ўқиса ва ундаги нарсага амал қилса, унинг ота-онасига қиёмат куни тож кийдирилади. Агар у орангизда бўлса эди, унинг зиёси бу дунё уйларидаги қуёшнинг зиёсидан ҳам яхшироқ бўлар эди. Энди бунга амал қилганга нима бўлишини ўзингиз билиб олаверинг», дейилган.

Шарҳ: Яъни Қуръони Каримни ўқимаган ота-онага шунчалик тақрим ва ташриф бўлса, Қуръони Каримни ўқиган ва унга амал қилганнинг ўзига қанчалар тақрим ва ташриф бўлишини ҳар ким ўзи билиб олаверсин.

Шундай бўлганидан кейин ҳар бир ота-она ўзининг ҳар бир боласига Қуръони Каримни ўқитишга ўтсин.

Шундай бўлганидан кейин ҳар биримиз Қуръони Каримни ўқишга ва унга амал қилишга ўтайлик.

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّ اَقْرَبَ مَا سَمِعْتَهُ لَوْلَا اِنَّكَ لَكُنْ اَرْقُ لَوْلَا نَمُّ عَيْشٍ هُوَ فَوْجٌ يَفَسُّوْنَ
عَمَّا نَعُوْهُ لَوْلَا اِنَّكَ لَكُنْ اَرْقُ لَوْلَا نَمُّ عَيْشٍ هُوَ فَوْجٌ يَفَسُّوْنَ

Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Албатта, ичида Қуръондан бирор нарса бўлмаган одам хароба уйга ўхшайди», дедилар».

Шарҳ: Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Қуръондан ҳеч нарсани ёдламай юрган одамни ажойиб ўхшатиш ила сифатлабдилар: хароба уйга ўхшатибдилар.

У ҳам сиртидан уйга ўхшаб кўринади. Девори бор, яна уйда бўладиган баъзи нарсалари ҳам бор. Аммо аслида у тўлақонли уй эмас. Хароба. Ичига назар солган одам ундан ҳазар қилади. Унинг ичи ифлос, қаралмаган, турли ахлатлар билан тўлган.

Қуръондан бирор нарса ёдламаган одам ҳам сиртидан одамга ўхшайди. Аммо ичи....

Хароба уйга ўхшаб қолмаслик учун Қуръони Каримдан ёд олишимиз керак. Ундан қанча кўп ёд олсак, ичимиз шунча обод ва гўзал бўлиб бораверади.

اَفَرِحَ اَرْقُ نَمِّ اَقْرَبَ مَا سَمِعْتَهُ لَوْلَا اِنَّكَ لَكُنْ اَرْقُ لَوْلَا نَمُّ عَيْشٍ هُوَ فَوْجٌ يَفَسُّوْنَ
عَمَّا نَعُوْهُ لَوْلَا اِنَّكَ لَكُنْ اَرْقُ لَوْلَا نَمُّ عَيْشٍ هُوَ فَوْجٌ يَفَسُّوْنَ

Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким Аллоҳнинг Китобидан бир ҳарф ўқиса, унга бунинг учун бир савоб бўлур. Ҳар бир савоб эса ўн мисли(га кўпайтирилур). «Алиф. Лаам. Мийм - бир ҳарф» демайман. Балки «Алиф» бир ҳарф, «Лаам» бир ҳарф, «Мийм» бир ҳарф», дедилар».

Шарҳ: Бу ҳадиси шарифда Қуръони Карим қироати битмас-туганмас савоб манбаи экани баён қилинмоқда. Қуръони Каримни ўқиган одамга ҳар бир ҳарф учун алоҳида савоб берилар экан. Умумий қоидага биноан, ҳар бир савоб ўнга кўпайтириб бериларди. Бундан Қуръони Каримни ўқиган одам учун ҳар бир ҳарфни ўқиганига ўн савоб берилиши келиб чиқади. Бунинг ҳаммаси Қуръони Каримнинг чексиз фазлга эга бўлганидандир.

Бас, шундай бўлганидан кейин бир ҳарф бўлса ҳам, Қуръони Каримни ўқишга ҳаракат қилмоғимиз зарур.

هُلِّلْ لِقْوِي ۖ لِقَاقٍ مَّسْوُوعٍ لِّعَلَّالِ لِيَصَّيَّبَ لِّلَّيِّنِ ۗ عُنُوعٌ لِّلَّيِّنِ ۗ صِرَٰطٌ لِّدِيَّ عَسَىٰ يَبْلُغَ
نِيَّيْنِ ۗ لِّسَلِّطِ عِطْعَامٍ لِّصَفَا ۗ هُتَّيْطِغَ أَيَّتَلَّاسَمَ ۗ عَن يَرْكَدُوْنَ أَرْقُلَهُ لَعَشْ ۗ نَمَّ يَلَّاعَت
وَقَلَّخَ يَلَّعَهُ لِّلَّيِّنِ ۗ لِّصَفَا ۗ مَّالِكٌ لِّرِئَاسِ يَلَّعَ يَلَّاعَتَهُ لِّلَّيِّنِ ۗ مَّالِكٌ لِّصَفَا ۗ

Абу Саъийд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Аллоҳ таоло «Кимни Қуръон ва Менинг зикрим Мендан (нарсаларни) сўрашдан тўсган бўлса, унга сўровчиларга берган нарсамдан афзалини берурман. Аллоҳнинг каломининг бошқа каломлардан афзаллиги худди Аллоҳнинг Ўз махлуқотларидан афзаллигига ўхшайдир», дейди», дедилар».

Шарҳ: Бу ҳадиси қудусий ҳисобланади. Чунки унда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Аллоҳ таолонинг айтган гапларини ўз иборалари билан нақл қилмоқдалар.

Бир одам Қуръони Карим қироати билан ва Аллоҳ таолонинг зикри билан бўлиб, ўз ҳожатларини сўраб дуо қила олмай қолди.

Унинг ҳожати бор эди. Аммо Қуръони Карим тиловат қилиш билан овора бўлиб ёки бўлмаса, зикруллоҳ билан овора бўлиб, ўша ҳожатини Аллоҳ таолодан сўрай олмади.

Ана ўша одамга Аллоҳ таоло Ўзидан ҳожатини ёлвориб сўраб, илтижо қилганларга берганидан кўра афзал нарсаларни берар экан.

«Аллоҳ таоло кимни Қуръон ва Менинг зикрим Мендан (нарсаларни) сўрашдан тўсган бўлса, унга сўровчиларга берган нарсамдан афзалини берурман», дейди.

Бундай афзалликнинг сабаби бор. Чунки

«Аллоҳнинг каломининг бошқа каломлардан афзаллиги худди Аллоҳнинг Ўз махлуқотларидан афзаллигига ўхшайдир».

Тасаввур қилиб кўринг-а! Аллоҳ таоло билан У Зот яратган махлуқотларнинг орасида қанчалар фарқ бор! Буни тасаввур қилиш қийин. Аллоҳ таоло Олий Зот. Махлуқотлар арзимас нарсалар.

Аллоҳ таолонинг каломи бўлмиш Қуръони Карим ҳам бошқа каломларга нисбатан ана шундай юқори ва олийдир. Уни тасаввур қилиш ҳам қийин. Ана шундай олиймақом каломни ўқиш бахтига сазовор қилгани учун мўмин-мусулмонлар Аллоҳ таолога ҳар қанча ҳамду сано айтсалар, шунча оз.

Бас, шундай бўлганидан кейин Аллоҳ таолонинг каломи бўлган Қуръони Каримни иложи борича кўп ўқиб-ўрганмоғимиз, ёдламоғимиз ва унга амал қилмоғимиз зарур.

«Ҳадис ва ҳаёт» китоби 30-жуз

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2024 йил 23 январдаги 03-07/362-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.